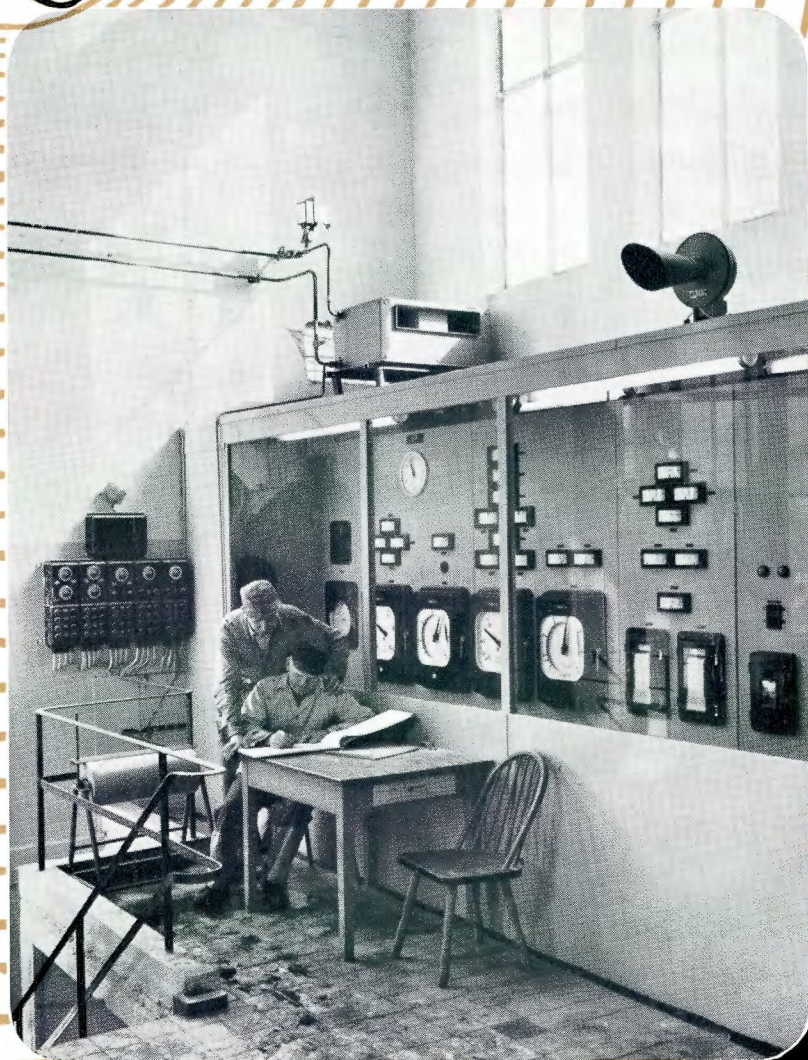
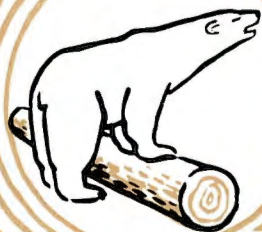

Ranheims-

NYTT

For full kraft -

NR. 2 - 3. ÅRGANG

JUNI 1958

Overwien

Gaarder

Mørch

Hva som gjorde oss målløse av forundring på teknikkens område
for ca. 30 år siden.

*Stoff til neste nr. må være
innsendt til redaksjonen innen
10. august 1958.*

INNHold

	side:
Produksjonsutvalget . . .	1
Fra Ranheim i eldre tider	3
Industrivernet i vår bedrift	5
Igangkjøringen av det nye sodahuset	10
Fra apostlenes hester . .	12
Problemer	16
Slekters gang	17
Produksjonsutvalget . . .	19
Hans Hitra	20
Arbeidsstudier	21
Telefonkultur	23
Det store i det små . . .	24
Skrømt	25
Har du hørt?	27
Personalia	28

*

Forsiden:

Instrumenttavla i det nye sodahus. Ved bordet:
Oskar Bjørnstad og
Oskar Darell.

*

Redaksjonskomiteen:

Th. Overwien
Eyvind Ahlberg
Johan Svendsen
Tormod Barstad

Redaktør:

Brynjulf Moksnes

Bedriftsavis for A/S RANHEIM PAPIRFABRIK RANHEIM

Produksjonsutvalget

Produksjonsutvalget ved A/S Ranheim Papirfabrik holdt den 28. mars 1958 møte hvor det ble gitt meldinger for 1957, og foretatt nyvalg for 1958.

Produksjonsutvalget her ved bedriften har arbeidet i 11 år med den ikke helt enkle oppgave: Å medvirke til at bedriften skal nytte ut produksjonsmidlene så effektivt som mulig, og at de menneskene som arbeider her skal trives og få et skikkelig utkomme.

Om produksjonsutvalget har maktet å gjøre noe for å oppfylle denne svære arbeidsoppgave, er det vanskelig å påstå noe bestemt om. At det både fra ledelse og ansatte er gjort prisverdige forsøk kan neppe betviles. Men her er det som i fotball og ellers, det er resultatene som teller, og selv de mest skeptiske må vel innrømme at det finnes noen.

De fleste av oss oppholder oss over en tredjepart av døgnet på arbeidsplassen, og forholdet der vil da uvilkårlig sette sitt preg på hver enkelt. Alle skulle være interessert i at dette preget blir så bra som mulig. La i hvert fall ikke mistillit til alt som blir gjort være det alt overskyggende preg. Nei, la oss i første rekke respektere hverandres synsmåter og være enige om at

målet med produksjonsutvalgets drøftinger ikke er å skade enkeltpersoner, men å fjerne uheldige foreteelser i bedriften. Når en sak tas opp i produksjonsutvalget er det ikke til å unngå at en kommer inn på arbeidsfeltet til en eller annen, og da er det straks ømme punkter. Men betrakt derfor ikke produksjonsutvalget med mistro. Har noen gjort en feilmanøvre, må i alles interesse kursen legges om hurtigst mulig.

Av sekretærs melding for 1957 går det frem at produksjonsutvalget og de forskjellige underutvalg i året har gjort mye som kan være til gagn for bedriften og den enkelte ansatte. Det ventes av alle at slikt arbeid også blir utført av det nye utvalg. Men i dette arbeid må helst hele arbeidsstokken være med skal resultatene komme.

I dag spørs det kanskje mere enn før om vi står godt konkurransemessig rustet til å møte eventuelle vanskeligheter.

Vi ønsker produksjonsutvalget lykke til med arbeidet.

Red.

Forslagsvirksomheten

Siden sist er det ferdigbehandlet 6 forslag, hvorav de 5 er blitt premiert:

Peder Syrstad har fått 75 kroner for et forslag til doseringsanordning for tilsatsstoffer i hollenderiet.

Oskar Paulsen har fått 150 kroner for et forslag angående feste av brystvalsen på PM IV.

Lars Larsen har fått 50 kroner for et forslag angående wireregulatoren på PM II.

Martin Johansen har fått 100 kr. for et forslag angående oppmaling av utskudd.

Asbjørn Kvarme og Åsmund Anthonsen har fått 100 kroner for et forslag angående tørrgehaltsregulatoren på PM II.

I tillegg til de nevnte forslag er det ytterligere kommet inn 7, som ennå ikke er klar for offentliggjørelse. 6 av forslagene er blitt premiert med tilsammen 675 kroner.

Ranheim, 13. mai 1958.

De fleste mennesker bruker mer tid og energi på å slippe unna vanskelighetene enn på å prøve å overvinne dem.

Henry Ford

Nesten alle mennesker kan klare motgang — hvis du virkelig vil prøve et menneskes karakter, så gi ham makt.

Abraham Lincoln

Det er i grunnen komisk at det som moderne teknikk frembringer ved hjelp av veldig maskiner, kaller vi et mirakel, men det som naturen frembringer ved hjelp av et bitte lite frø, betrakter vi som noe helt selvfølgelig.

— T. C.

Fra Ranheim i eldre tider

(Forts. fra nr. 1 1958 ved Th. O.)

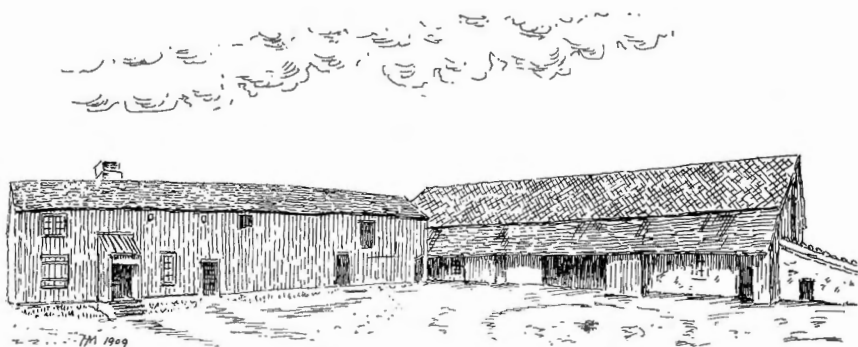

Ranheim gård (Ranheim vestre) sett fra nordsiden. Etter maleri av prosten Johan C. R. Wisløff i 1863.

Da fru *Bodil Angell Høyer* døde i 1742 hadde hun 3 overlevende sønner som kunne komme på tale å overta godset. De to eldste trakk seg tilbake til foreldrelandet Danmark, hvor den eldste, *Hans*, senere ble generalkrigskommissær, *Johannes* ble prest i Sønderborg. Det ble den yngste, canselliråd *Markus Nissen Høyer* som overtok farens jordegods i en alder av 53 år. Da hadde han i en årrekke bestyrt Mosvikens gods. Han var gift med *Bolette Abigael Lindgaard*. De hadde én sønn og syv døtre. Det Bakke klostergoods som Markus Høyer overtok i 1742 ble stort sett holdt sammen i hans tid, i vår interesserefære 2 Ranheimgårder, 2 Reppegårder og Nerviken. Men Rønningen var ennå utenfor. I 1748 kom imidlertid anledningen for Høyer til å erverve Rønningen med stampemølle og kvernhus av *Nicolay Brandt*. Dermed hadde Markus Høyer rådighet over hele Vikelven og all grunn omkring den. Han drev flere møllebruk, 2 stampeverk og iallfall ett sagbruk. Bedriftene innen industrisentrert Ranheim var på én hånd, og Høyer ble en rik mann.

Som anført under oppgavene over krigsskadene i 1718 hadde *Armfeldts*

armé ruinert husene på Ranheim. *Peter Høyer* har vel bygget husene opp igjen, men neppe i full utstrekning for hovedbygningens vedkommende. Ifølge tradisjonen bygde nemlig Markus Høyer ny hovedbygning. Den skal ha vært 108 alen lang (67 meter), men ble bare delvis innredet. Det heter at Høyer dimensjonerte så stort for at hans syv døtre kunne bo der rummelig også etter hans død. Han fryktet vel for at de skulle forbli ugifte, men iallfall seks av dem ble godt gift. En senere eier, *Hegermann*, lot holde takst over bygningen, som ble satt til 800 rdl, og takstmennene tilrådet å forkorte huset med 21 m. på østre ende, og *Hegermann* fulgte rådet. Huset var et byggverk med en verdig stil over seg. Annen etasje sto uinnredet i 100 år av dets 140-årige levetid, idet det brente totalt ned i 1895. Den nåværende, nokså stilløse bygning ble oppført av tømmer fra Øvre Jervan, og står på den gamles grunnmur. Det er metertykke murer med morsomme klosterhvelv beskyttet av en solid jerndør bak hvilken mann i branntilfelle og før utviklingen av det moderne brannvesen og nåtidens forsikringsmuligheter, kun-

«Grevestua» på Nedre Ranheim etter pennetegning av Henrik Mathiesen i 1909.

ne oppbevare sine kosteligste eiendeler.

Da Markus døde i 1762 ble Ranheim hovedbøle utlagt til hans eneste sønn, *Peter Høyer*, som da var fenrik, for 600 rdl. (15 år senere solgt for det ti-dobbelte).

Men nå begynte Bakke klostergods å gå i oppløsning. Allerede i overtakelsesåret ble *Ranheim 507* (nåværende Ranheim nedre) solgt til *Paul Johnsen*, visstnok den samme som noen år senere ble eier av Østre Ranheim. I 145 år ble Nedre Ranheim utenfor vårt kompleks, idet *A/S Ranheim Papirfabrik* kjøpte gården i 1907. I denne lange tid har den sin egen historie som skal refereres i korthet. *Paul Jonsen* overdrog allerede i 1766 gården til sin stesønn *Sivert Anderssen*, hvis enke i 1773 ble gift med *Nils Skjenstad*. Det var han som flyttet bebyggelsen fra felles-tunet på «Tofta» til nåværende sted. Dette må ha vært omkring 1775. Det gamle navn *Overranum* ble sittende på gården i mange år. *Nils Skjenstads* stesønn, *Bersvend Pedersen*, overdrog gården ved makeskifte til grev *Fredrik Trampe*, etter hvem den gamle bygning ennå benevnes «Grevestua», men den ble ombygd på 1900-tallet og de gamle svalganger fjernet. Den moderne funksjonærbolig hvor nå kontorsjef *Dyblie* og verksmester *Mehus* residerer, er til dels kanskje 250 år gammel eller eldre! Grev *Trampe* var stiftamtmann og bodde

som sådan i Stiftsgaarden i Trondhjem. Nedre Ranheim var vel hans landsted og «avlsgård». I sitt tredje ekteskap med komtesse *Amalie Ulrika Frederika Schmettow* arvet han Rotvold etter sin svigerfar riksgreve *Schmettow* (jfr. *Schmettows allé*), og solgte Nedre Ranheim til klæbyggen *Ingebrigt Brøttem* i 1822. Brøttem bygde den nye hovedbygningen hvor frøkne Anna og Inger Solberg, pastor *E. Aakenes* og ekspeditør *B. Daaland* nu bor. Det forlyder at huset skal være fredet. Det må være hyggelig for frøkne Solberg å tenke på at de nå bor i det hus som deres oldefar har oppført. Med røtter i Nedre Ranheim, *Presthus* og *Tesli* må de vel sies å være de mest ekte ranheimsbygger vi har!

Ingebrigt Brøttem bygde forresten også ny stall- og fjøsbygning, drev brennevinbrenneri og rosedyrking og anla stor kirsebærhage. Stubber etter de gamle kjempetrær var å se inntil for få år siden.

Peter Høyer solgte ikke bare Nedre Ranheim. I 1763 skilte han seg med *Rønningen* og *Nedre Viken*, som ble kjøpt av *Alexander Fredrik Møllerop*. Så solgte *Høyer* i 1765 *Repegårdene* til *Ole Rasmussen*. Men *Vikelsen* skulle i sin helhet tilhøre Ranheims eiere. Av jordegodset satt nå *Peter Høyer* bare tilbake med Ranheim hovedbøle. Han var fra 1764 til 1766 i tjeneste som fenrik ved Kronprinsens regiment i København, og ble da han

kom tilbake til Norge sekondløytnant ved dragonene. Men herligheten varte ikke lenge, han kom i slagsmål med kaptein Halck, men banket ham, og ble derfor i 1767 dømt til avskjed uten pensjon og fratatt retten til å bære portepé (sabelstropp med dusk), en form for degradering. Han tok seg imidlertid ikke mere nær av dette enn at han året etter giftet seg med sin kusine *Maren Westermann*, og de bodde sammen på Ranheim til 1777.

Gerhard Schøning omtaler Ranheim gård i 1770 slik: «...et anseeligt Qværn- eller Møllebrug, der endog søges af Trondhjems Indbyggere, især naar Vand til at male mangler paa andre Steder.»

Ellers heter det om løytnant Høyer at han: «lader ikke til at have staaet sig rigtig vel». Det var iallfall slik man bedømte Peter Høyers økonomiske stilling 80 år senere.

Hvorom altting er: Etter å ha sittet

med sin fru Maren på Ranheim i 9 år rekvirerer han auksjon over gården i 1777. Den som fikk tilslaget var apoteker og hoffagent Otto Sommer i Trondhjem for 6300 rdl. Sannsynligvis døde Peter Høyer året etter, bare 35 år gammel. Når det enkelte steder heter at Høyer forsvant eller endog at han skal ha drevet som sjørøver, er dette nok ikke riktig, men at han var litt av en «utpåkær» fremgår kanskje av en notat fra kirkebøkene (1766): «Absolv. Beret Olsdt. Almen- dingsaunet (løytnant Peter Høyer)».

Enken Maren Høyer kjøpte *Overvik* i 1778 og døde der i 1816. Da hadde hun solgt gården til *Ole Verklund* i 1804.

(Forts.)

*) I dette nr. vesentlig etter E. Hartmann: A/S Ranheim Papirfabriks historie.

Industrivernet i vår bedrift

Jeg vil først forsøke å klarlegge hva et industrivern er.

Alle vet selvfølgelig at vi har et sivilforsvar over hele landet, oppdelt i sivilforsvarsdistrikter som igjen er oppdelt i lokale kretser. Kretsene er oppdelt i lokale sivilforsvar. Sivilforsvaret er underlagt en kommandomessig og administrativ sentralledelse hvis sjef sorterer direkte under justisministeren.

Sivilforsvaret er en organisasjon av ikke-militær art. Dets oppgave er å forebygge skader og best mulig bote på skader som kan oppstå på sivilbefolkningens liv eller eiendom ved krigshandlinger. Disse tiltak er den såkalte *almenbeskyttelse*.

En annen gruppe av sivilforsvarsmessige tiltak er *egenbeskyttelsen*.

Det er tiltak som tas av hver enkelt eier eller beboer, for å beskytte sin familie og sine eiendeler mot skader ved krigshandlinger. Industrivernet

er en del av egenbeskyttelsen, såkalt *utvidet egenbeskyttelse*.

Industrivernet er som alle da skjønner et tiltak av ikke-militær art. Det er som det går fram av uttrykket, utvidet egenbeskyttelse, å forebygge eller bote på de skader som kan oppstå på liv eller eiendom (bedriften) under krigshandlinger på de personer som er ansatt og er i sitt arbeide. Disse personer har selvfølgelig foretatt de nødvendige foranstaltninger for å beskytte seg og sine i sitt private hjem, etter *pålegg* av sivilforsvaret. Bedriften får også *pålegg* om opprettelse av et vern for sine ansatte, det tidligere omtalte bedriftsvern.

Det har en sentral ledelse, likedan som Sivilforsvaret, men er direkte underlagt Norges Industriforbund, men er også en del av Sivilforsvaret og sorterer således under Sjefen for Sivilforsvaret.

Forskjellen er vel på det økono-

*Kommandorommet
Staben, fra v.:*

*Journ.fører Andor
Kirkvold. Industriv-
vernleder Martin
Fossen. Stedfortr.
industrivernleder
Egil Lie. Sanitets-
leder Birger Ols-
son. Brannvernle-
der John Guldberg.*

miske plan. Sivildforsvaret får sine utgifter utredet over stat- og kommunebudsjettet, mens utgiftene for industrivernet må bedriftene selv utrede. Oppbygningen av en bedrifts industrivern er etter samme oppskrift som Sivildforsvaret. De vanlige arbeidsstyrker eller tjenestegrener som danner et industrivern er følgende:

Brannvern
Sanitet
Ryddings- og redningstjeneste
Sambands- og varslingstjenesten
Ordens- og sikkerhetstjenesten
Gassvern

Aktivstyrkenes oppgaver gir seg i de navn som hver tjenestegren har. Hver tjenestegren har en tjenestegrenleder med en stedfortreder.

Industrivernleder (stedfortreder) danner sammen med grenlederne en sentralledelse som har kommandoen over aktivstyrkene.

Jeg vil så i en kortfattet orientering forklare hver tjenestegrens oppgaver.

Brannvernet har selvfølgelig som sin hovedoppgave å ta seg av oppståtte branner, men de kan også være nødt til å være andre grupper hjelpelig hvis det blir nødvendig.

*Saniteten klar til
utrykking.*

*Fra venstre:
Steinar Barstad
Odd Paulsen
Leif Refseth
Andor Kirkvold*

Noen av brannvernet. Fra venstre: Arthur Berg, Torbjørn Gjengstø, Tormod Eriksen, Erling Jakobsen, Asbjørn Johansen, Alfond Olsen, Peder Stamnes.

Sanitetens første oppgave er å ta vare på eventuelle skadete og underbringe dem på beste måte etter forholdene. Sanitetens personell kan også bli nødt til å hjelpe andre grupper.

Ryddings- og redningstjenesten bør helst bestå av håndverkere og andre fagfolk, som rørleggere, mekanikere og elektrikere. Dette personell skal nemlig så snart forholdene tillater det, rydde på eventuelle skadesteder, reparere skader og redde mulige innesperrede i ødelagte bygninger. Disse tre første nevnte grupper kan bli nødt til å arbeide intimt sammen for å oppnå de beste resultater.

Gassvernet skal i første omgang skaffe seg rede på, i tilfelle gass- eller atombombeangrep, hvilke stridsmidler er brukt, måle intensiteten av gassarten og strålefarens ved hjelp av instrumenter og annet utstyr. Ledelsen informeres om resultatene som ut fra disse tar de nødvendige forholdsregler for aktivstyrker i innsats.

Sambands- og varslingstjenesten har 2 hovedoppgaver. De skal først og fremst varsle bedriftens ansatte, som ikke hører den utvendige sirenen, om

flyalarm ved hjelp av innvendige varslingsanlegg, og under innsats ta seg av sambandet mellom de forskjellige tjenestegrener og ledelsen.

Ordens- og sikkerhetstjenesten. Det er industrivernets «politi». De skal holde orden på, og få alle i tilfluktsrom når flyalarm eller forvarsel blir gitt. Holde orden i tilfluktsrommene og sikre aktivmannskapene arbeidsro og plass på eventuelle skadesteder. Ordens- og sikkerhetstjenesten har også en såkalt innvendig tjeneste. De må påse at blendingen er i orden. Ved flyalarm vente til alle er kommet i tilfluktsrom, og da slukke unødvendige lys, stenge mulige vannkraner o. l., eliminere andre skadevirkninger som måtte oppstå på grunn av eksplosjonsfarlige elementer som kan være til stede.

Opplæringen av aktivstyrkene foregår på bedriften. Industrivernlederen er ansvarlig for at den blir gjennomført, og at nødvendige repetisjonsøvelser blir holdt. Opplæringen gjøres mest mulig realistisk. Den blir holdt både i og utenfor arbeidstiden, men fortrinnsvis utenfor. Tjenestegrense-

*Sentralborddame
Brit Barstad.*

derne med stedfortredere er instruktører for hver sin tjenestegren, og må således skaffes nødvendig teoretisk og praktisk utdanning (kurser o. l.) så de er kvalifiserte for sine oppgaver. Større øvelser med full eller delvis deltakelse av aktivstyrker ledes av industrivernleder eller stedfortreder med en av de to som observatør, eller ved mindre øvelser bare som observatører. Etter øvelsene bør en kritisk gjennomgåelse av øvelsene finne sted. Grenlederne skriver rapport over øvelsene som skal leveres bedriftens ledelse og industrivernleder.

Som tidligere nevnt er enhver bedrift på 25 ansatte og mere pålagt å organisere et industrivern svarende til antall ansatte.

Lovgivningen er den samme som for Sivilforsvaret. Aktivstyrkene utskrives av bedriftens ansatte mellom 18 og 65 år, og som ikke er mobiliseringspliktige eller utskrevet til heimervernet. Fritakelse fra tjeneste i Sivilforsvar eller Industrivern omhandler bare personer i livsviktige stillinger i stat- og kommuneadministrasjon.

Industrivernet bygger helst på frivillig deltakelse, dvs. at de som utskrives stiller seg villige når de blir gjort oppmerksom på hvilken tjenestegren de er uttatt til. Hvis ikke en slik frivillig ordning oppnåes, kan industrivernlederen bli nødt til å utskrive personell gjennom politimesteren.

De tjenestegrener som er fullt utbygde her på Ranheim er brannvern og sanitet. Vi har også drevet regelmessige øvelser flere år, fått opplæring, korrespondansekurs for brannmannskapene og førstehjelpkurser for sanitet. Instruktører fra Norsk Folkehjelp har også vært benyttet. De øvrige nevnte tjenestegrener er ennå ikke kommet lenger enn på papiret, og ingen av det påtenkte personell har fått noen direkte henvendelse om deltakelse. I løpet av våren og sommeren må samtlige tjenestegrener oppsettes, og komme i gang med opplæring og øvelser. Industrivernet (sivilforsvaret) er en organisasjon som krigen tvang på oss mennesker. Beskyttelse og samfølelse var noe alle trengte til mot krigens grusomheter. Tilfluktsrom ble bygget, brannvern og sanitet var en selvfølgelig ting, men også andre grupper var nødvendige forat den sivile del av befolkningen kunne få den best mulige beskyttelse.

Etter 2. verdenskrig har erfaringer forandret sivilforsvarets arbeidsmåter fra det de var tidligere. Utviklingen på det militære område i det siste gir vel heller forstemmende utsikter for den sivile del av befolkningen i tilfelle ulykken skulle komme. Det skulle gi oss enda større grunn til å arbeide målbevisst med å verne oss selv og våre nærmeste.

*Fra venstre:
Stedfortredende
sanitetsleder
Leif Syrstad.
Sanitetsmann
Odd Paulsen.*

Men Industrivernet (sivilforsvaret) som ble organisert med henblikk på krig, har fått større betydning i fred.

Industrien har gjennom sitt brannvern, sanitet, ryddings- og rednings-tjeneste, ordens og sikkerhetstjeneste o.s.v. skaffet seg mannskaper som i en gitt situasjon kan bekjempe branner, yte hjelp til skadete, redde mennesker ut fra nedstyrtede bygninger og hjelpe til å holde orden og sikkerhet for de som deltar aktivt i hjelpearbeidet.

De som har lært og kan sine ting, opptrer hurtig og effektivt og kan på denne måte redde store verdier. De kan i verste fall, hvis de ikke selv kan klare opp i situasjonen, begrense skaden eller lindre smerter til hjelp kommer til stede.

Det er således en ansvarsfull oppgave som hviler på hver mann eller kvinne i et industrivern, og det er din arbeidsplass og dine arbeidskamerater det gjelder.

Martin Fossen
industrivernleder

FAMILIEN UHELDIGSEN

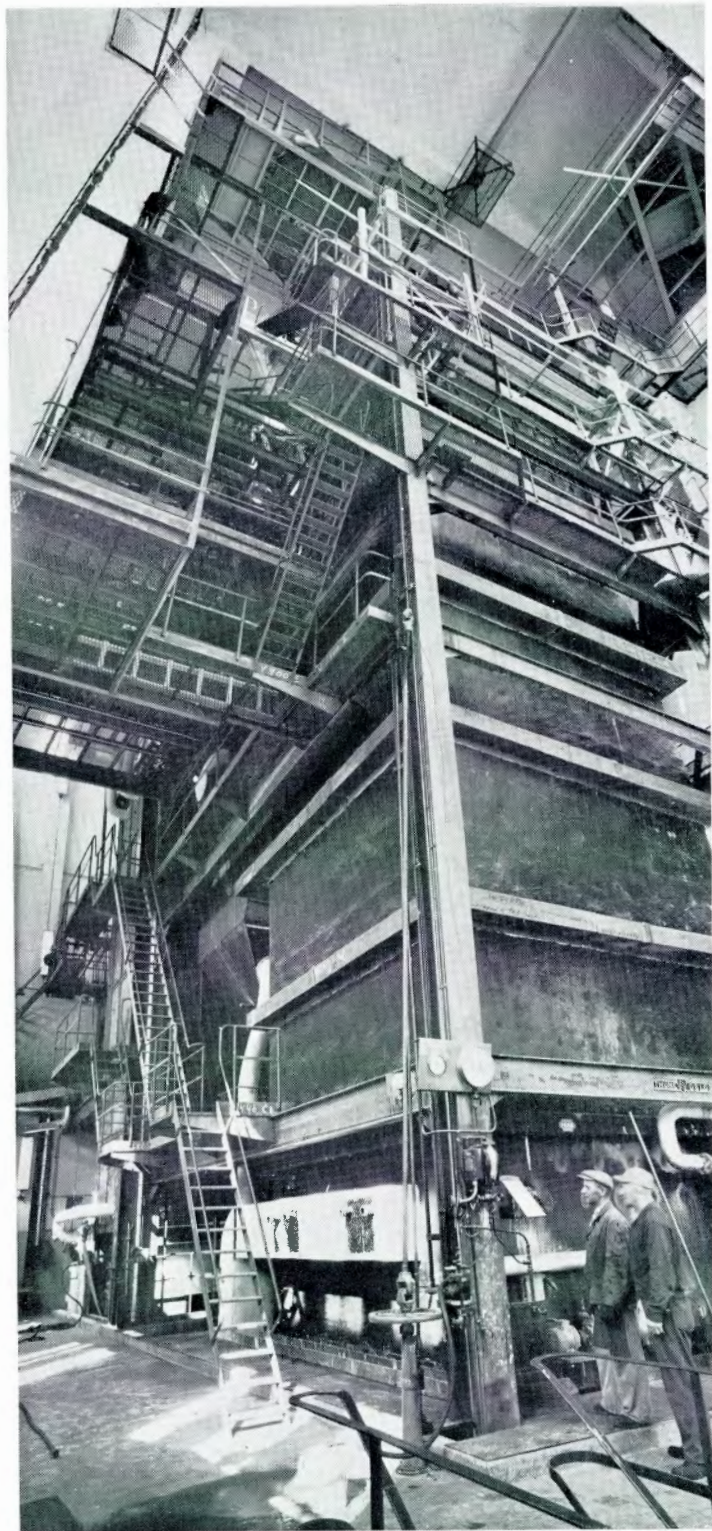

Igangkjøringen av det nye sodahuset

Den fortettede spenning som alltid er til stede ved igangkjøringen av et nyanlegg, var også i fullt monn til stede da vårt nye sodahus ble prøvekjørt. Stemningen som fantes både i og utenfor fabrikkens, er meget treffende skildret i «R-N»s forrige nr. For ikke å ødelegge det bilde som den enkelte har dannet seg av igangkjøringen ved hjelp av dette epos, vil jeg her kun i noen få ord komme med noen få refleksjoner over hvorvidt fødselen av vårt sodahus har vært trangere eller ikke i forhold til andre bedrifters.

Starten av den nye inndampningsstasjonen fant sted etter helgen 5. jan., og til tross for en del viderverdigheter har den nye stasjon siden denne dato produsert den lut som det etterfølgende forbrenningsanlegg (det være seg det gamle eller det nye) siden har tatt seg av.

Sodahuskjelen i all sin makt og velde. Førstebrenner S. Hårberg (til høyre) og annenbrenner Reidar Kvam avleser vannstanden.

Selve kjelanlegget hadde en liten tyvstart søndag 2. februar og noen dager utover den etterfølgende uke, men har siden søndag 9. februar vært i regulær drift.

Når det gjelder selve kjelanlegget, må vi vel være enstemmige i at starten av dette gikk meget bra. De vanskeligheter de har hatt andre steder med f. eks. renholdet av economiseringen, har vi vært fullstendig forskånet for. Man kan derfor si at når det gjelder denne del av sodahuset, står det kun tilbake en del finjusteringer av selve forbrenningen (selv om det kanskje kan vise seg at det nettopp er disse finjusteringer som skal til for å få det hele til å gå smertefritt).

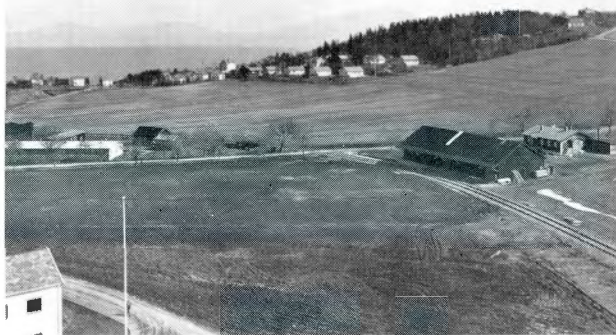
Inndampningsstasjonen har derimot voldt oss en del besværigheter, og det er når dette skrives (primo mai) umulig med sikkerhet å kunne si hva vanskelighetene egentlig skyldes. Vi har dog en del ideer som vi arbeider etter, og ved hjelp av elimineringsmetoden håper man å få innringet motstanderen til slutt.

Det viser seg altså at selv om an-

leggene fra den ene bedrift til den andre er noenlunde like, møter man ikke de samme vanskeligheter fra det ene sted til det annet. Men det er jo bedrifter hvor det har gått år før man har fått trimmet det store kompleks som et sodahus er, og med dette som bakgrunn tror jeg vi kan håpe på en noe lettere fødsel enn hva man har hatt på de fleste steder.

Det fører for langt å gi honnør til alle de som har æren bak dette verk, men jeg tror ikke jeg går noens ære for nær når jeg gjennom «Ranheims-Nytt»s spalter sender en hilsen og en takk til inspektør Wang for alle de måneder han lå her oppe og prøvde å binde de enkelte enheter sammen for å få det hele til å gli. Inspektør Wang har jo en meget lang erfaring. (Det er jo nok å minne «Ranheims-Nytt»s lesere om at han sto for igangkjøringen av vårt fyrhus midt i tyveårene). Denne erfaring var nettopp det som behøvdes for å kunne blandes med den noe for sterke optimisme som gjerne er til stede blant oss unge.

E. L.

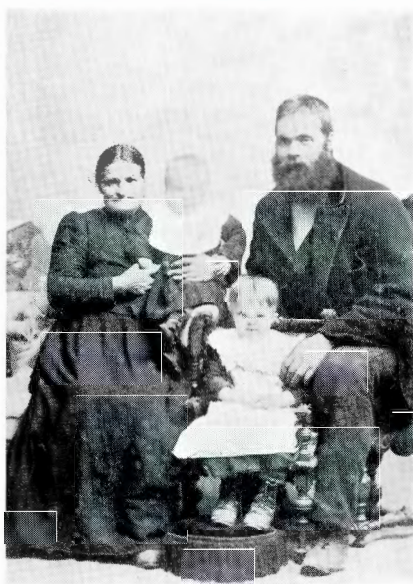
Ranheimslia sett fra sodahustaket.

Fra apostlenes bester til atomraketter

«Vi gikk og gikk og gikk og gikk», het det i en revyvisse for en del år siden. Dette kan vi med god grunn si om oss som arbeider her ved bedriften også. Det er måten å komme fram til arbeidsplassen vi da tenker på. Altså før gikk vi, nå går vi ikke lenger. Vi har tatt i bruk hele registeret av transportmidler nå, fra tog og buss og spark til sykkel, egen bil, motorsykkel, og ikke å forglemme moped. Kan vi unngå å ta et skritt, vel, så unngår vi det, selv om noen påstår at det er sunt å gå. I de såkalte gode, gamle dager hadde de ikke så god rede på hva som var sunt og ikke. Det var vel derfor de gikk mere da. Utvalget av transportmidler var selvsagt også mindre.

Det sier seg selv at ved en såpass stor bedrift som A/S Ranheim Papirfabrik kan ikke alle bo like ved arbeidststedet. Det kan bli til dels lange veistrekninger for mange å tilbakelagge. Oluf Estensen fra Malvik er en av de mange. Han har sluttet nå. Han reiste for det meste med jernbanen. Men det hendte at toget av en eller annen grunn ikke gikk. Da gikk Oluf, og det nesten fra Midtsand. Under siste krig var det hele 9 uker han kom seg fram på denne måten. Noen unggutt var han ikke akkurat. En kveld Oluf skulle reise heim fra ettermiddagsskift var toget ikke i rute. Vakhavende på Ranheim stasjon sa at han bare måtte slå seg til ro i venteværelset til toget kom. Han kunne fyre i ovnen så det ikke ble kaldt. Det var enda en person som ventet på toget, en tysker. Ja, så la de seg ned på hver sin benk i venteværelset, Oluf og tyskeren, mens de sørget for å holde varmen ved like i ovnen. Ingen av dem sa et ord til hverandre. Slik gikk hele natta. Om morgenen kom en jernbanemann inn akkurat mens Oluf holdt på med å fyre. «Er det din ved dette», sa han. «Nei, det er det ikke, men den brenner da bra for det, mente Oluf. Han slapp å gå den dagen, for toget kom.

Men det var ikke alle som gikk el-

Gunnar Børset med kone og barn

ler reiste med jernbanen før heller. Det er sikkert mange som husker en kar ved navn Gunnar Børseth, populært kalt «Stor-Gunnar». Han kjørte med hest. Hesten plaserte han i sodahuset mens han arbeidet. Den samme Gunnar var en kjempe og litt av en praktkar, men godmodig som bare det. Han vek imidlertid ikke unna for en dyst, hvis det gjaldt. En gang kom han ut for et taterfølge. Hele tre karer gikk løs på han, men Gunnar greidde dem. Alle tre gikk ned for full telling. Det var imidlertid en fjerde person også i taterfølget — en taterkjerring. Da hun så at hennes tre trubadurer hadde mistet interessen for verden og henne, gikk hun til aksjon. Med en kniv hun hadde holdt skjult i skjørtet gikk hun løs på Gunnar og ga ham et risp i magen. Temmelig dypt var det også, men Gunnar lot seg ikke skremme. Han klemte

sammen såret med hendene og holdt det slik til han fikk hjelp.

Dette var kanskje et sidesprang fra temaet i denne artikkel, som egentlig skal dreie seg om kommunikasjonsmidler til og fra arbeidet. Når vi en dag i 14-tida står og betrakter parkeringsplassen for sykler, mopeder og biler, må en nesten spekulere på om et par ganske alminnelige gammeldagse føtter kan regnes som kommunikasjonsmiddel. Men selv en Basse Hveem måtte lære seg å gå før han visste hva en motorsykel var for noe — og da så.

Hvis utviklingen fortsetter i samme tempo som hitil, hva da? Ett er sikkert, parkeringsplassene blir for små. Det blir nok mere motorisering. Kanskje blir det helikopter med tiden. Eller atomdrevne raketter. Den som lever får se.

Vår fotograf har også noe han skulle ha sagt i dette spørsmålet. Derfor lar vi ham nå slippe til.

Øverst: Bilparkeringsplassen.

I midten: Sykkelstallen

Nederst: Slik skal det ikke parkeres.

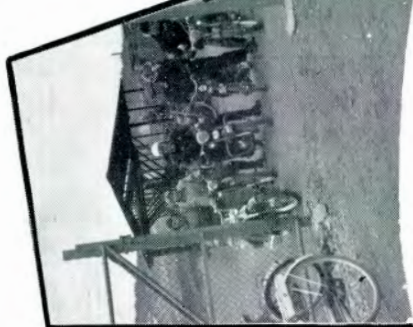

MAGNUSSEN

FORBORD OG KVELLO

MOPEDISTENE

DE SO

ERLING GRYTBAKK

STRINDINGENE

N . S . B

Problemer

Som regel kan et problem av hvilken som helst art løses på flere måter, og det er helt sikkert at du ikke løser *noe* problem med at du skyver det fra deg.

Alle sammen har vi våre problemer, det er sikkert. Og like sikkert er det at vi ikke er like flinke til å løse dem.

Det oppstår til stadighet problemer mellom arbeidsgiver og arbeidstaker, og vanligvis finnes det en løsning som alle parter godtar, og så er man ferdig med det. Så har vi visse problemer som dukker opp med kortere eller lengere mellomrom, og ett av disse er: ukentlig, 14 dager eller månedlig utbetaling av opptjent lønn.

Utlønningsdag har også skiftet fra år til annet, både for ukes- og månedsutlønning.

De fleste arbeidere har ukentlig lønning, og for vår bedrift er det torsdag som er utlønningsdag. Funksjonærene har som regel månedslønn med 14 dager eller månedlig utlønning, og hos disse er det siste fredag i måneden som er lønningsdag.

Skulle det ikke være en tanke å utbetale også arbeiderne månedlig — eller hver 14. dag?

Jeg synes jeg ser dere ryste på hodet når dere leser dette og mumler til kona: «Nei, dette var da et tåpelig forslag». Jo, jeg skal være enig i at det ved første blick ser slett ikke så bra ut, men la oss se litt nærmere på dette.

Det hevdes at gjennomsnittsarbeideren bruker opp 70—80 prosent av sin lønn så snart han får den — til mat, husleie, avbetaling osv., og da blir det ikke mye igjen å sette «på bok». Nei, tiden er nå engang blitt slik at det er uhyre vanskelig å få spart noe av lønna, nær sagt enten du tjener så eller så meget. Men én

ting skal vi være enige om, at det tross alt er lettere å legge til side 50 kroner av 200 enn 15 kroner av 60. Femten kroner er likesom ikke noe å spare, men femti kroner er da *noe* i hvert fall.

Et annet argument fra de som holder på ukentlig utbetaling er at gjennomsnittsarbeideren ikke er videre flink til å behandle penger, og at når han mottar et så vidt stort beløp (14 dager — eller månedlig) vil ha en tendens til å bruke det opp fort i begynnelsen, og så blir det lite og ingen ting på slutten.

Jeg mener det er ingen grunn til å tro at arbeiderne er mere uansvarlig med sine penger enn f. eks. funksjonærene. Det finnes nok av eksempler på vel avlønnede folk i meget betrodde stillinger som aldri har penger ved slutten av måneden.

Det er praktisert av enkelte bedrifter både i U.S.A. og Europa med månedlige utbetaling, og det har fått en positiv mottakelse, så hvorfor ikke se nærmere på dette og ta det opp gjennom de vanlige kanaler?

En annen ting som også praktiseres mye bl. a. i Amerika er at lønningen innbetales på løpende konti som åpnes for de ansatte i en bank.

Som man ser er det mange måter å få utbetalt sin lønn på, og det er slett ikke sikkert at den måten vi praktiserer er den beste. Det er, så vidt jeg kan forstå, ikke noe som tyder på at folks evne til å greie sine økonomiske affærer på en forsvarlig og skikkelig måte blir influert av den måte lønna blir utbetalt på.

Skal vi bli enige om å tenke litt på dette?

Ranheim, 10. mai 1958.

T. B.

De fleste kvinner betrakter elektrisiteten som to huller i veggen. (Å. N.)

En tøffelhelt er en mann som vet hva hun vil. (H. B.)

Slekters gang

Denne gang er turen kommet til Martin Barstads familie. Jeg hadde en anelse om at Barstad-slekten var vidt forgrenet, men at det var slik som det viste seg å være ved nærmere gransking, var mer enn jeg trodde. Jeg har derfor i samråd med Tormod Barstad holdt meg strengt til Martin Barstad og hans etterkommere.

Som en liten unntagelse fra dette må nevnes at det var fire brødre Barstad som dro fra Ytterøy i Nord-Trøndelag til Ranheim for å søke lykken. Det er grunn til å tro at de fant den også, hvis det å få seg et arbeide og å stifte familie er ensbetydende med lykke. Det kan ellers nevnes at tre av disse brødrene ble gift med tre søstre, nemlig søstrene Stene, døtre av Ingeborg Stene (Dalen). Bernt Barstad, den eldste, kom til Ranheim alt i 1883, og var med å grunnlegge fabrikk.

Martin kom i 1885 og begynte ved bedriften med en gang, og ble værende her til han sluttet etter oppnådd aldersgrense. Martin Barstad hadde i grunnen en meget utsatt jobb ved bedriften. Som formann i sortersalen med en mengde temperamentsfulle damer som nærmeste medarbeidere, krevdes det ofte en utsøkt diplomatisk kløkt for å klare brasene. Martin Barstad klarte det.

Som de øvrige av Barstad-brødrene var Martin også svært interessert i

Martin Barstad

alt foreningsliv på stedet. Han var med å stifte Ranheim Idrettslag og Ranheim Musikkforening, og var ellers med i flere lag og sammenslutninger.

Musikk og idrett var kanskje det som opptok Martin Barstad mest ved siden av arbeide og familie. Dette ser ut til å ha gått i arv til hans etterkommere også. Vi finner navnet Barstad i Musikkforeningen og i Idrettslaget den dag i dag, og de hører ikke med blant den passive del av medlemsstokken.

Av Martin Barstads slekt er i dag hele 9 stk. ansatt ved bedriften. Det er sønnene Ole M., Tormod og Steinar og datteren Jenny. Av barnebarna er det Per Barstad, Brit Barstad, Marie Moe, Per Sandtrø og Tor Johansson.

Jenny Hansen

Ole M. Barstad

Tormod Barstad

Brit Barstad

Steinar Barstad

Marie Moe

Per Barstad

Tor Johansson

Per Sandtrø

Produksjonsutvalget

På siste møte i produksjonsutvalget ble det gitt meldinger for 1957. Av sekretærs melding gikk det fram at aktiviteten i hovedutvalget og de forskjellige underutvalg har vært god. I utvalget for forbedringsforslag har det vært behandlet 16 forslag, hvorav 15 er premiært med tilsammen 2400 kroner.

Verneutvalget har også i 1957 gjort et godt arbeid, og har siden dette utvalg ble opprettet for 2 år siden gjennomført en masse sikkerhetstiltak til vern og øket trivsel for den enkelte, og til gagn for hele bedriften.

Et annet tiltak for øket trivsel er organiseringen av det nye bedrifts-idrettslag.

Et underutvalg for planlegging av større produktivitet har utarbeidet en melding til hovedutvalget. Der er meldingen siden blitt behandlet punkt for punkt. Om disse meningsutvekslinger har noen praktisk betydning for bedriften vil tiden vise.

Fra bedriftens ledelse er det på hvert møte gitt orienterende meddelelser, både fra den merkantile og den tekniske front. Disse meddelelser, sammen med at en stor del av utvalgets medlemmer har skaffet stoff av orienterende art til bedriftsavisas spalter, er av stor betydning for informasjonstjenesten, og derav følgende godt samarbeid. I forbindelse med orientering kan nevnes at bedriftens regnskap fra år 1958 av, antageligvis vil bli tilgjengelig for alle ansatte.

Av saker som er prinsippbehandlet, men ennå ikke kommet til utførelse, kan nevnes: Introduksjonsskriv for nyansatte, arbeidsreglement for de forskjellige avdelinger i bedriften og endring av arbeidstid ved kreppmaskinene.

På møtet ble det foretatt valg for 1958. Til formann valgte Egil Lie (ledelsen), og til sekretær Brynjulf Moksnes (arbeiderne). Utvalget består nå av:

Bedriftsledelsen:

Th. Overwien, A. Ellingsen, E.

Dyblie, H. K. Hanssen, A. Møller, Fredrik Kiær, E. Lie.

Merkantile funksjonærer:

Tor Schjetne. — Varamann: Roy Paulsen 1958.

Tekniske funksjonærer:

Per Norum 1958/59. — Varamann Øistein Saksvik 1958/59.

Arbeidsledere: John Guldberg 1958/59.
Varamann: Odd Svebakk 1958/59

Arbeidere:

Brynjulf Moksnes	1958
Hermann Haugen	1958/59
Asbjørn Johansen	1958/59
Odd Paulsen	1958/59

Varamenn:

Asbjørn Kvarme	1958/59
Martin Kambuås	1958/59
Martin Bremseth	1958/59
Oskar Saksvik	1958/59

A. Ellingsen ga orienterende meddelelser fra den merkantile sektor, idet han henviste til sin artikkel i Ranheims-Nytt nr. 1 d. å.

Th. Overwien meldte fra den tekniske front: Igangkjøringen av det nye sodahus hadde gått fint. Når alt kommer i gjenge vil dette gi seg utslag i damp- og kjemikaliebesparelse.

Grunnarbeidet til nytt lager er i full gang, men det håpes på minst mulig bruk for lagerplass.

E. Lie la fram en utførlig og interessant skriftlig beretning fra vernetjenestens arbeid i 1957. Der viser han med figurer organisasjonsplanen for vernearbeidet, gjennomgår instruksjonen for de forskjellige ledd i arbeidet og gir statistikk over skader og tapte arbeidsdager i de forskjellige avdelinger. Konklusjonen av arbeidet i 1957 er at det har vært et godt arbeidsår. Han stiller opp arbeidsprogrammet for 1958, og ytrer til slutt det spesielle ønske at alle ansatte må benytte vernetjenestens kanaler. Målet må være å nå lengst mulig i dette arbeid i 1958.

Th. Overwien takket på bedriftens vegne for det store arbeid som var utført av vernetjenestens tillitsmenn,

HITRA

Folk som ferdes gammelvegen innover fra Gildheim, legger ofte merke til det vakre utsynet der veien svinger seg over Grilstad-bekken og Sainnan begynner. Her ligger Strindfjorden og strekker seg over mot Skatvalslandet med Forbordsfjellet på toppen. Og langt i det fjerne skimtes Merakerfjella. På en tange i forgrunnen, ved enden av Sainnan, ligger et villastrøk med velstelte hager og hus. Ranheims vakreste strøk, mener mange. Og dette strøket går under navnet Hitra.

Både tilreisende og Ranheims-folk stusser litt over dette navnet. Har det kanskje noen sammenheng med Hitra ute i Trondheimsleia? Vi skal høre hva gamle folk kan fortelle om dette.

For over 100 år siden sto løvskogen tett ute på det vi nå kaller Hittertangen. Helt til Hans Larsen fra Ytterøy kom og slo seg ned her omkring 1850. Han var dreng hos Lauritz Jenssen (far av Ranheim Papirfabriks grunnlegger) på Ranheim Vestre. Etter at dagen var helt utgått hos Jenssen, bygde han hus og ryddet jord. Stedet ble en ny husmannsplass under Ranheim Vestre. Men plassen skulle ha et navn. Jenssen fant at stedet lå så langt av lei at Hitra kunne ikke være stort lenger unna. Så ble navnet Hitra. Og Hans Larsen gikk siden under navnet Hans Hitra.

Hos Jenssen på Ranheim var Hans Hitra smed og altnuligmann. Han var også litt av en mesterpøyer. I

Hans Hitra (Larsen)

1852 vant han en ployekonkurranse som ble holdt på Strinda.

Han døde i 1916, 77 år gammel. Slekten hans bor fortsatt på Ranheim. Hoff og Skjervold er kjente navn her.

Veien som for få år siden ble anlagt mellom Parkvegen og Gamlevegen, ble kalt Hitravegen. Så navnet vil også leve i mange, mange år.

Ø. S.

og håpet at takken ville nå hver enkelt som var med i denne så viktige funksjon for samtlige ansatte ved bedriften. Alle produksjonsutvalgets medlemmer sluttet seg til denne uttalelse.

H. Hanssen tok opp punkt 5 i produktivitetskomiteens rapport angående instruksjer, ansvar og myndighetsområde. Etter en del diskusjon om dette lofte Overwien å ta saken opp med Hanssen snarest mulig.

A. Møller meldte at det på nytt var kommet inn 13 forbedringsforslag. 20

forslag i alt innen utgangen av mars i år. Han bemerket at det hovedsakelig var fra papiravdelingen disse forslag kom.

Overwien fortalte at det i Amerika var framstilt et kraftpapir med betydelig større elasticitet enn hittil kjent. Han hadde i denne forbindelse skrevet til en bekjent i Amerika om nærmere opplysninger. Prøver av papiret, som var kontrollert av ing. Kjensjord, viste seg å holde hva det lofte. Saken vil bli fulgt opp.

Sek.

Arbeidsstudier

Jeg har bedt om spalteplass til denne orientering for å klare opp i begrepet arbeidsstudier. Det kan kanskje synes noe unødvendig etter- som avdelingen har vært i virksomhet i mange år allerede, men jeg tror likevel det kan være nyttig å påpeke enkelte ting ved vår funksjon på fabrikk.

En enkel definisjon på hva arbeidsstudier er, kan være vanskelig å finne i farten, men det sies ofte slik:

Med arbeidsstudier forstås en de systematiske undersøkelser som foretas med sikte på å forbedre metoder og arbeidsforhold.

Dette hovedbegrep deles i følge hovedavtalen i 3 typer studier, nemlig:

I. Metodestudier,

II. Tapstidsstudier,

III. Akkordtidsstudier.

Det vil føre for langt å komme inn på alle de rent faglige ting på disse feltene, men selve navnene gir jo en viss pekepinn om hva det dreier seg om. Vi kan imidlertid slå fast med en gang at arbeidsstudier spenner over et stort felt, at det ikke nødvendigvis og alltid må utføres med klokke, og at punkt III bare er en liten del av arbeidet. Vanligvis kommer metode- og tapstidsstudier først på tale, og akkordtidsstudiet er da ofte bare en registrering av fastsettelse i tid hva en har oppnådd ved de andre studiene. Som sagt i definisjonen omfatter arbeidsstudier alle de ting m. h. t. råvarer, maskin, arbeidsplass og arbeidsmåte som kan tenkes å ha innvirkning på utførelsen av arbeidet. Tilretteleggelsen av produksjonen spiller derfor en vel så viktig rolle som selve måten å gjøre jobben på, og her kommer avdelingsledere, formenn og arbeidere inn i bildet.

For eksempel er forutsetningen for akkord på et arbeide at forholdene skal være like hver gang, at råvarer og utstyr er tilstede i riktig mengde og tid og at transport- og lagerforhold er i orden. Disse kravene kan ikke oppfylles uten at en har et visst system å gå etter, og at alle som har

befatning med jobben på forhånd har tatt sin del av forberedelsen. Det er oftest her det klikker, men utslaget får en mange ganger ikke før i siste ledd av kjeden, når klokken varsler om at det er noe galt et sted. Selv om derfor jobben i seg selv er godt egnet for akkord, har det ingen hensikt for noen av partene å fastsette tid og pris før disse omstendighetene er klare.

Hvordan ligger så forholdene på fabrikk tilrette for arbeidsstudier og akkordarbeid. Her må en med en gang si at tremasse- og papirframstilling ikke egner seg for akkord i samme grad som mange andre industrier, f. eks. mekanisk industri. For det første fordi produksjonen foregår i maskiner og utstyr som operatørene bare i liten utstrekning kan påvirke m. h. t. hastighet og ytelse, og for det annet fordi prosessen er sammenhengende og avhengig av så mange ledd at det er vanskelig å finne et felles mål for ytelsen. For manges vedkommende består også det meste av arbeidet i pass av instrumenter og apparater som ikke direkte deltar i produksjonen, f. eks. i sodahus og fyrhus. En har prøvd å løse disse spørsmålene ved å sette en felles produksjonspremie for hele fabrikk i erkjennelsen av at alle ledd er like nødvendige, men det er klart at dette bare til en viss grad kan yte rettferdighet overfor alle.

Bare i etterbehandlingsavdelingene er forholdene noe gunstigere for akkordarbeid, fordi at her er arbeidsenhetene mye mindre og jobbene mer spesielle. Det er derfor lettere å måle en viss ytelse i pakker, ruller, baller, antall kg e. lign., og her har den enkelte mann eller gruppe større muligheter til ved egen innsats å påvirke resultatet. De samme forhold kan i noen utstrekning også gjøre seg gjeldende for transport og utarbeider, men omstendighetene ved arbeidet er ofte mer ustabile.

For å se litt på vår stilling og funksjon i organisasjonen, så er vi

en såkalt «stabsavdeling», d. v. s. vi har bare rådgivende myndighet og kan ikke gi ordre direkte i linjen, bortsett fra under tilretteleggelsen av et arbeide, igangkjøring av nye metoder eller under instruksjon. Alle ordre til oss skal komme fra disponent eller overingeniør eventuelt via avdelingssjefer, og våre krav eller anmodninger skal gå gjennom avdelingsledere og formenn.

Som stabsfunksjon kan vi påpeke at en maskin må repareres, at transportganger blir holdt åpne eller lignende, men vi har ingen plikt til å sørge for at det blir gjort eller overholdt. Det er en sak som vedrører linjefunksjonene, og alle anmodninger til eller fra oss om sånne ting skal gå om linjen. Dette er ikke bestemt slik for å gjøre tingene så vanskelig som mulig, men for å unngå missforståelser og tvistigheter angående myndighetsforhold, og for at de enkelte avdelingsledere skal beholde den utøvende funksjon og kontrollen med sitt område.

Vår hovedoppgave som arbeidsstudieavdeling er å utvikle nye metoder, redusere tapstider og svinn, bedre arbeidsforholdene og fastsette tiden for arbeidsoperasjonene. En hel rekke andre oppgaver på rasjonaliseringssektoren faller naturlig også under oss uten at jeg skal trekke dem fram her. Derimot er det en feiloppfatning å tro at vi fastsetter lønn eller betaling. Den omregning av tid til penger som vi foretar ved akkorder, gjøres på det grunnlag som er fastsatt ved tarifforhandlinger av, vel å merke, begge parter, og at vi i det hele tatt gjør denne omregning er bare av praktiske grunner. Tendensen i andre arbeidsstudieavdelinger går nå mer og mer mot at studievirksomheten skal holdes atskilt fra pengespørsmålet, og at akkordene bare skal oppgis i tid. Det blir så en annen instans som greier ut med timelønn, akkordpriser og produksjonspremier. Erfaringene har vist at diskusjonen om selve arbeidet og akkorden da kan holdes på et mer saklig plan.

Det første krav til arbeidsstudier er at de er objektive og upartiske.

Dette er en absolutt nødvendig forutsetning, og oppfordringer om å sette «gode» akkorder for å få unna en ordre, eller fordi det er en engangsforeteelse, må vi reagere sterkt imot. Vi kommer da nemlig i den stilling at vi må regne med helt andre hensyn enn dem som gjelder selve arbeidsutførelsen. Våre vurderinger vil måtte avpasses etter hvor viktig vi eller vedkommende arbeidsleder anser jobben for å være, og objektiviteten er borte.

Vi får til stadighet anmodninger om å ta studier å sette akkord på dette eller hint arbeide, og alle gjør naturligvis krav på å bli tatt først. For å ha litt orden i sakene må vi følge bestemte retningslinjer, og den riktige framgangsmåte ved arbeidsstudienes gjennomførelse bør være følgende:

Overingeniør eller avdelingssjef gir oss beskjed om at det ønskes studier på et bestemt arbeide da og da. Forholdene skal da være undersøkt, slik at forutsetningene m. h. t. råstoff, arbeidsplass, transport og lignende er i orden, og samtidig skal arbeiderne underrettes om når studiene skal tas, og hva som skal gjøres. Under studiet betales akkordgrunnlønn for den tid som medgår, og hvis det fortsettes arbeidet på ordren, vanlig timelønn for resten. Akkorden regnes så ut, skriftlig beskjed gis avdelingssjef og overingeniør, og akkorden oversendes fagforeningen. Først når akkorden er godkjent av begge parter, skal det arbeides etter den, og akkorden gjelder da så lenge det ikke kan påpekes forandringer i forutsetningene, eller akkorden oppsies av begge parter. Unntakelser fra denne framgangsmåte kan selvsagt gjøres i enkelte tilfeller, men en unngår mange misforståelser og tvister om en følger reglene så langt råd er.

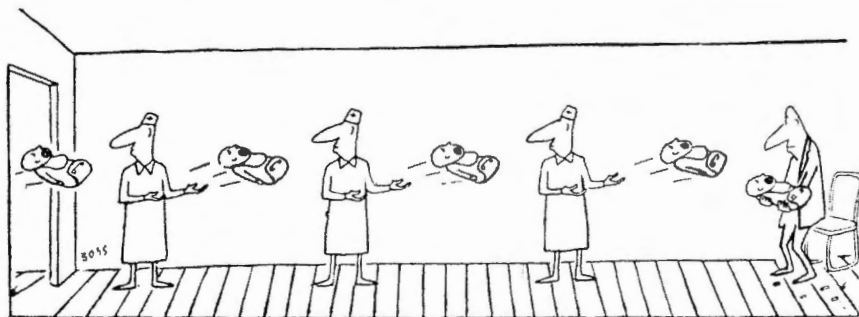
For til slutt å si noen ord om lønnsystemene som brukes på fabrikken og stort sett ellers i papirindustrien, så har de en avgjørende innvirkning også på arbeidsstudieområdet. I og med at likelønnsprinsippet delvis hevdes og det ikke finnes noen form for arbeidsvurdering, har akkorder og produksjonspremier vært de eneste

incitamenter for økt produksjon. Det har ført til at det enkelte ganger er blitt prøvd gjennomført akkorder på arbeider som absolutt ikke egner seg for det slik forholdene ligger an, og vi må vel regne med at dette blir tilfelle ennå en tid framover. Det er derfor å ønske at vi må få flere måter å verdsette en manns ytelser på, f.

eks. ved jobb- og arbeidsvurdering. Tidsstudier og akkorder kan nemlig ikke løse alle problemer, og må bare tas som de er, nyttige og gode hjelpemidler i de felles bestrebelser for å øke produktiviteten og derved også levestandarden.

Ranheim 4/11 -57

Ø. Larsen

TELEFON-KULTUR

Vår innstilling til et firma beror svært ofte på den menneskelige kontakt vi har med det. Vi går nu engang helst i den forretning hvor ekspeditøren og ekspeditrisen hilser høflig på en og gir oss inntrykk av at vi er den mest velkomne kunde.

På den annen side betrakter vi ofte et firma som dårlig hvor firmaets sentralbord har latt en vente unødig lenge, gitt en uriktig eller litt avisende beskjed eller til og med latt en få en avringing i øret. Muligens er ens oppfatning uriktig, det kan jo hende den uheldige kontakt skyldes en tilfeldig vikar uten den nødvendige rutine og de spesielle egenskaper som nu engang en sentralbordame bør være i besittelse av.

Men naturligvis — selv om det nok er så at sentralbordamen er det viktigste ledd når det gjelder den telefoniske kontakt med et firmas kunder og andre forbindelser — så har alle som behandler telefonen i firmaets tjeneste en stor oppgave nettopp

når det gjelder å la kunden få forståelse av at man er kommet til et velordnet firma hvor alle og enhver er innstilt på at hun eller han skal bli

betjent på den aller beste måte. Og ikke bare det, også når det gjelder trivselen og samarbeidet mellom de ansatte, har det sin store betydning at alle følger reglene for god tone i telefonen — kort sagt viser virkelig telefonkultur.

Hva er så god telefonkultur? Er det mulig å stille opp regler for god takt og tone når det gjelder bruken av telefonen? Vi har gjort et forsøk og er kommet frem til følgende punkter:

1. *Ta telefonen straks den ringer.* Det hender at telefonen blir stående og ringe til tross for at det er funksjonærer i nærheten. Man bør ta telefonen straks den ringer — selv om det er en annens apparat.
2. *Forlat ikke arbeidsplassen uten å gi beskjed* til nærmeste kollega eller andre som så må betjene telefonen. I enkelte tilfelle kan det være upraktisk å ordne seg på denne måte. Gi i så fall beskjed til sentralbordet om hvem telefonen skal settes til. Husk også å gi beskjed når De er tilbake på plass.
3. *Svar med navn i stedet for «Ja», «Hallo» o. l.* Alle funksjonærer, også damene, bør presentere seg ved navn når de tar telefonen. Hvis man tar telefonen på en annens arbeidsplass vil det passe best å si f. eks.: «N. N.s telefon. Det er — ».
4. *Tal klart og tydelig* — ikke for lavt og heller ikke for høyt. Språket bør være godt, enkelt og fritt for sjargong og unødige fremmedord.
5. *Hold mikrofonen riktig* og tal direkte inn i trakten.
6. *Vær vennlig og høflig.* Lytt oppmerksomt til det den andre sier. Vis at De er oppmerksom. Avbryt aldri den De taler med. La ham tale ut.
7. *Ha alltid skrivematerialer parat.*
8. *Notér og gjenta alle viktige beskjeder.* Ved bekreftelse av tall bruk samme tellemåte som den andre har brukt.

9. *La om mulig den som ringer opp avslutte samtalen.*

10. *Begrens privatsamtaler.* I rush-tiden, dvs. fra kl. 10.00 til 15.00, må bare de uomgjengelig nødvendige privatsamtaler foretas.

Det store i det små...

I Ranheims-Nytt nr. 1/53 skrives det om mitt første stykke i bladet, og vedkommende undertegner med pseudonymet «Den som bare visste». Så lar jeg dette stykke bare være en liten «førstehjelp».

Problemstillingen fra min side er denne: Er det riktig stort det store eller er det bare lite det små? Jeg prøvde å vise dette ved å fortelle om «pisteren»s sjelsstyrke og kjempens nåleredsel. Men nå må jeg fremheve at det vil være utmerket om Den som bare visste ikke bare viser omsorg for sitt utseende på julekvelden og før han skal på legeundersøkelse.

Jeg beklager at han som en «støvsuger» trakk alt til seg. Ondt er det at han følte seg så tråknet på tærne med mitt uverne uttrykk «pister». Forståelig er det ut fra ordtakene «Den som synes at skjorten passer får trekke den på» eller «Når en slår inn i flokken hyler den ulven som føler seg truffet».

Når det gjelder lengden — 167 cm med eller uten sko — så er det kun et råd å gi: Han får begynne å gå i hatt. Det vil sikkert gi velvære. For det heter at en føler seg høy i hatten.

Innsenderen spør: Skal jeg fremdeles opptre som den sjelssterke pister eller skal jeg anlegge en mere barsk type?

De antyder en løsning. Faren er at Deres sjelsstyrke kan tapes, og da går vinninga opp i spinninga. En bør ikke stille seg slik i livet at en taper alt. For de 167 cm er det visst ikke noe å gjøre med. Men dersom vekten skulle bli mer enn de 63 kg som antydes kan det bli komisk. Eller hvem

vet om ikke tapet av sjelsstyrken er verre enn den mangel, som De beklager, på 20—30 cm i lengde.

Jeg har det bestemte inntrykk at innsenderen «Den som bare visste» er en stor mann i en liten kropp.

Søster Aase.

Skrømt

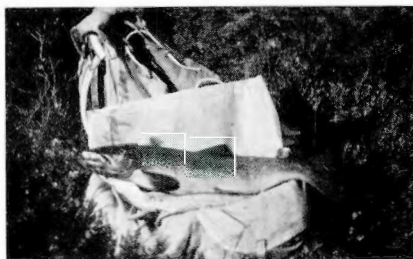
Det hender av og til noe når en ferdes i skog og fjell, som får en til å undres på om det er helt sikkert at tufter og trollpakk ikke eksisterer også i våre dager. Jeg skulle ønske noen kunne gi meg en rimelig forklaring på denne hendelsen som du nå skal få høre. Jeg får faktisk aldri tildragelsen ut av tankene.

I ferien for en del år siden lå vi tre Ranheims-karar på en seter under Igelfjellet, og brukte dagene til å reke rundt i fjellet med fiskestanga og kaffelarsen. Vi fikk bra med fisk, som alle sportsfiskere gjør. Men som vanlig når vi var flere, ble det konkurranse om hvem som fikk den største fisken. Denne dagen da dette hendte hadde vi fått lite og ingenting. Vi hadde gått rundt Igelfjellet fra øst mot vest, og var mange timers marsj fra setra, og det så ut til å bli ruskvær. Vi ble da enige om å ta beinvegen tvers over fjellet heim til setra. Vi visste det ble stygt lende i stein og ur, og vi kunne kanskje møtes med jerven. I påska samme året hadde noen studenter truffet på den i disse traktene. Men én ting visste vi alle tre sikkert: Det var et tjønnhol med

trollfisk i midt inne i ura. Det lokket og drog, og vi la i veg, traff ura, ikke jerven, men tjønnholet. Nå kom skodda sigende. Den lå helt nede på tjønna, og alt så dystert ut. Men vi måtte prøve sluken likevel. Så å si på første kastet fikk den ene av oss en pen fisk på halvkiloen. Jeg var da på den andre sida av dette dystre holet og hev sluken midt ut på tjønna, som ikke er mere enn 50 meter brei. Plutselig ble det et voldsomt rykk, og dermed kjente jeg ikke mere. — Den var vekk — og da jeg tok inn var også sluken vekk. Det var ringen mellom sluken og lekken som måtte ha gått. I en fart fikk jeg på ny sluk, og allerede neste kastet før jeg fikk strammet tømmeren ordentlig, kjente jeg et ørlite napp. Jeg spekulerte — siv fantes ikke i dette svartdjupe holet. Jeg halte inn og fikk se at det hang på noe blankt sammen med sluken. Og enten dere tror det eller ikke, var det den sluken jeg mistet i forrige kastet som hang på, krok mot krok — som om den var heftet på.

Jeg sluttet tvert, pakket sammen og gikk bort til de andre karene. Jeg følte trang til selskap. Nå regnet det kraftig. Jeg fortalte de andre hva som hadde hendt meg. De lo, men for meg var ikke stemningen helt gloria. For jeg hadde også oppdaget enda en ting: Ringen mellom sluken og lekken på den tapte og den gjenfunne sluken var hel — —

B.

En fiskestang er en stokk med en krok i den ene enden og en tosk i den andre.

Samuel Johnson.

Saltøya

I år vil ferieheimen bli holdt åpen fra 10. juni til 10. september. Vi håper så mange som mulig vil besøke oss i sommer. Vi retter en spesiell hennstilling til de som ikke har vært på øya før, om å ta en tur. (En tur, flere turer). Å komme til Saltøya for å feriere i dag er ikke det samme som for noen år siden. I årenes løp er et stort arbeid gjort her, for at de ferierende skal trives. Særlig er det gjort meget for å lette husmødrene i deres arbeid. En stor fordel for de besøkende er at bedriften i år i likhet med ifjor vil holde en mann på øya i hele sesongen.

Saltøya ligger i naturskjønne omgivelser, og derfor gir en tur dit helsebot både for kropp og sjel.

Til slutt vil vi minne om at alle som vil reise til Saltøya, må senest dagen i forveien varsle en av komiteen for ferieheimen.

Komiteen består i år av:

Eli Ebbesen. Marie Johansen.
Jakob Grytbakk. Johan Bremseth.
Asbjørn Olsen. Jens Paulsen.
Tormod Eriksen.

Kom.

Å bli hyllet av alle er farlig. Ikke å bli motsagt av noen — er verre.

Gladstone

Hvilken regjering er den beste?
Den som lærer oss å regjere oss selv.

Goethe

Foto

Når du i ferien tar bilder i forbindelse med reiser og turer på sjø og fjell, så husk at Ranheims-Nytt er takknemlig for å få gode bilder i sine spalter. Helst sammen med noen ord som forklarer hvor det er eller hvilken situasjon bildet viser. Vi vil alle gjerne se den største fisken, den rafeste pinupgirl osv. Lever bilder og tekst til noen av redaksjonskomiteen, eller legg det i kassa ved porten.

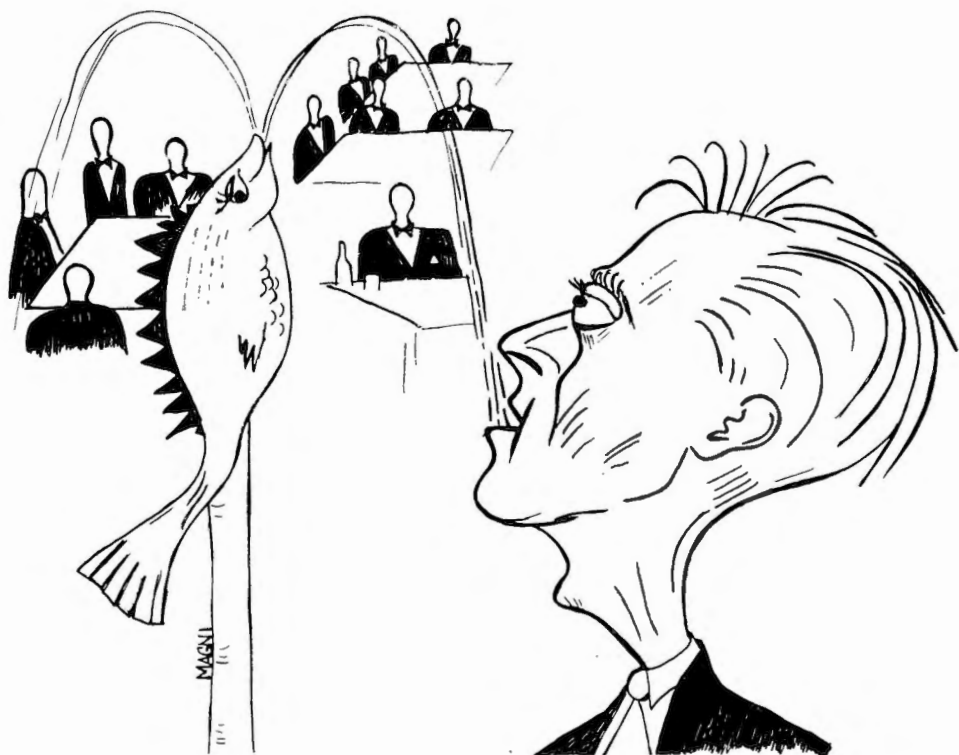

— Det er ingen ting i veien med «skaken», det jeg kan se.

En kvinne har dobbelt så mange sjanser til å nå sine mål som en mann. Oppnår hun ikke det hun vil i kraft av sin dyktighet, kan hun som regel klare det i kraft av sin hjelpeløshet.

Ektefellene må si hverandre noen sannheter av og til, men det skal gjøres med elskverdighet. Såret forfengelighet er skjebnesvanger for kjærligheten. Den får en til å hate det menneske som sårer en.. I samtaler mellom ektefeller, som i kirurgien, bør kniven brukes med forsiktighet.

Har du hørt . . .

Vi kjenner alle Kruska-Larsen, og vi vet også alle at han er en kar som går inn for de mål han har tenkt å nå. Han er også kjent for at han på en enkel og sjarmerende måte sier det han tenker, og likedan gjør det han finner naturlig, på en velsignet usnobbet måte.

En liten historie bekreftet av ham selv: På et av Stockholms flotteste hoteller er det stor seksa. Et overdådig bord er dekket. I bakgrunnen ser vi blant palmer og sprudlende vannfontener, orkestret i kjole og hvitt. Ved bordet sitter høytidelige

svensker sammen med et internasjonalt selskap. Blant disse er også Kruska-Larsen benket. Omsider spiller musikken opp og taffelet starter. Det blir mye god mat (også grønnsaker) og lange taler, og langt om lenge blir Larsen tørst. Det er pils på bordet, men det vil ikke Kruska ha. Han ser seg da om, og oppdager en fontene bak seg, som kaster sin stråle ut i et stort basseng. Han reiser seg, går bort til denne, gaper over strålen og tar seg en ordentlig slurk.

Tablå.

50 år:	
Torleif Hårberg	5/8 - 58
Borghild Knutsen	9/8 - 58
Sverre Haugrønning	28/8 - 58
Johanne Hårberg	13/9 - 58

60 år:	
Oskar Grytbakk	21/6 - 58
Jenny Hansen	16/8 - 58

75 år:	
Martin Guldberg	10/8 - 58
John Gjengstø	3/9 - 58
Peder Johnsen	10/9 - 58

Mark Twain forteller om sitt syn på sin far: «Da jeg var fjorten syntes jeg at han var så uvitende at jeg nesten ikke orket å bo i hus med ham. Men da jeg var blitt enogtyve var jeg virkelig forbauset over alt det gammel'n hadde greidd å lære på syv korte år.»

Det er trist hus hvor høna galer og hanen er taus. (Spansk ordspråk)

Ensomhet er det sikreste middel mot forfengeligheit. (Thomas Wolfe)

Ingen kan bli frelst — eller la oss si moralsk og åndelig reddet — en gang for alle. Om du skal bli frelst eller fordømt, det står på vippen hver dag hele ditt liv. (Sigurd Hoel)

Enveiskjøring — en gate hvor man blir påkjørt bakfra. (Västerbotten-Kuriren)

Det er ikke nok at man gjør hva man kan. Man må også kunne det man gjør. Ulfert kommunalpolitiker

«Å danse med henne er som å forsøke å hoppe på en karusell etter at den er satt i gang.» (D. R. J.)

— Vi setter i gang med spredningskampanje. Jeg varsler kringkastingen og De, Franzen, varsler deres kone.

*Fra «forslagsvirksomheten»
i Afrika.*

